

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE IŠVADA,
pateikta 2017 m. sausio 26 d.¹

Byla C-29/16

HanseYachts AG
prieš
Port d'Hiver Yachting SARL,
Société Maritime Côte d'Azur,
Compagnie Generali IARD SA

(Landgericht Stralsund (Štralzundo apygardos teismas, Vokietija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Jurisdikcija civilinėse ir komercinėse bylose — Reglamentas (EB) Nr. 44/2001 — 27 straipsnis — *Lis pendens* — Teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia, nustatymas — 30 straipsnio 1 punktą — Bylos iškėlimo ar lygiavertis dokumentas — Sąvoka — Prašymas nurodyti atlikti teisminę ekspertizę siekiant, kad prieš bet kurį procesą būtų išlaikytos ar nustatytos faktinės aplinkybės, kuriomis paskui gali būti grindžiamas ieškinys — Vėliau tos pačios valstybės narės teisme pareikštas ieškinys dėl esmės“

I – Įvadas

1. Prašymas priimti prejudicinį sprendimą, kurį pateikė *Landgericht Stralsund* (Štralzundo apygardos teismas, Vokietija), susijęs su 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo², iš esmės būtent su šio reglamento 30 straipsnio 1 punktu, siejamo su jo 27 straipsniu, išaiškinimu³.
2. Šis prašymas pateiktas nagrinėjant vienos Vokietijos bendrovės ir kelių Prancūzijos bendrovių ginčą dėl šios Vokietijos bendrovės atsakomybės, galinčios kilti dėl gedimo jachtoje, kurią ji pagamino ir pardavė vienai iš šių Prancūzijos bendrovių. Minėtas gedimas lėmė įvairias procedūras ir procesus skirtingų valstybių narių teismuose.

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42, klaidų ištaisymas OL L 290, 2014 10 4, p. 11.

3 — Pirmiausia patikslintina, kad 1968 m. rugsėjo 27 d. Briuselyje pasirašytoje Konvencijoje dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (OL L 299, 1972, p. 32), iš dalies pakeistoje konvencijomis, susijusiomis su naujų valstybių narių prisijungimu prie šios konvencijos (toliau – Briuselio konvencija), kurią pakeitė Reglamentas Nr. 44/2001, būtent jos 21 straipsnyje, buvo nustatyta taisyklė, kuri analogiška įtvirtintai šio reglamento 27 straipsnyje, bet nebuvo nuostatos, analogiškos esančiai šio reglamento 30 straipsnyje. Teisingumo Teismo pateiktas Briuselio konvencijos išaiškinimas taikomas ir aiškinant Reglamentą Nr. 44/2001, kai jų nuostatos yra iš esmės lygiavertės (žr., be kita ko, 2011 m. spalio 25 d. Sprendimo *eDate Advertising ir kt.*, C-509/09 ir C-161/10, EU:C:2011:685, 39 punktą).

3. Visų pirma pirmasis minėtos jachtos pirkėjas kreipėsi į vieną Prancūzijos teismą su prašymu atlikti teisminę ekspertizę siekiant prieš bet kurį procesą nustatyti faktines aplinkybes, kuriomis, remiantis Prancūzijos *Code de procédure civile* (Civilinio proceso kodeksas, toliau – CPC), vėliau gali būti grindžiamas ieškiny; tai procedūra, reiškianti vadinamąją tyrimo priemonę *in futurum*⁴.

4. Po trejų metų ekspertui pateikus ataskaitą Vokietijoje įsisteigęs jachtos pardavėjas ir gamintojas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme pareiškė ieškinį dėl teisių nebuvimo nustatymo, siekdamas, kad būtų pripažinta, jog atsakovės pagrindinėje byloje neturi teisės jam reikšti reikalavimų dėl aptariamų jachtos. Praėjus kelioms savaitėms po šio ieškinių pareiškimo pirmasis jachtos pirkėjas pareiškė kitą ieškinį dėl esmės⁵ kitame Prancūzijos teisme, siekdamas, kad būtų atlyginta žala, kurią jis teigė patyręs, ir kompensuotos su ekspertizės atlikimu susijusios išlaidos.

5. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar, nors pastarasis ieškiny pareikštas po to, kai buvo pareikštas ieškiny kreipiantis į jį patį, jis vis dėlto turi sustabdyti bylos nagrinėjimą, kaip „bet kuris teismas, kitas nei teismas, kuriame buvo iškelta pirmoji byla [teismas, į kurį kreiptasi vėliau]“, taikydamas Reglamento Nr. 44/2001 27 straipsnį, nes Prancūzijoje prieš kelis metus iki tada, kai kreipiantis į jį buvo iškelta dabar nagrinėjama byla, buvo pradėta įrodymų rinkimo procedūra. Iš tikrųjų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad tokia savarankiška įrodymų rinkimo procedūra gali sudaryti procesinį vienetą su ieškiniu dėl esmės, vėliau pareikštu toje pačioje valstybėje narėje, nes šis ieškiny yra šios procedūros materialinė tąsa.

6. Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo Teisingumo Teismo nustatyti, ar galimos *lis pendens* atveju dokumentas, pateiktas valstybės narės teismui, nurodžiusiam prieš bet kurį procesą vykdyti tyrimo priemonę, gali reikšti „bylos iškėlimo ar lygiavertį dokumentą“, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 30 straipsnio 1 punktą, kiek tai susiję su ieškiniu dėl esmės, vėliau pareikštu kitame tos pačios valstybės narės teisme.

7. Atsižvelgdamas į argumentus, kurie išdėstyti toliau, manau, kad Reglamento Nr. 44/2001 27 ir 30 straipsniai aiškintini kartu ir kad į klausimą, kuris iš esmės pateiktas šioje byloje, reikia atsakyti neigiamai.

II – Teisinis pagrindas

A – Sąjungos teisė

8. Reglamentas Nr. 44/2001 šioje byloje taikytinas *ratione temporis*⁶.

4 — Tyrimo priemonės, kurias nurodoma vykdyti prieš bet kurį procesą, taip kvalifikuoja pirmiausia Prancūzijos *Cour de cassation* (Kasacinis teismas) (žr., be kita ko, 2016 m. birželio 23 d. Antrosios civilinių bylų kolegijos sprendimą Nr. 15-19.671 ir 2016 m. vasario 16 d. komercinių bylų kolegijos sprendimą Nr. 14-25.340, pateikiamus internete adresu <https://www.legifrance.gouv.fr>), ir priešpriešina jas priemonėms, nurodomoms vykdyti vykstant procesui (žr., be kita ko, G. Combes ir S. Ménétrey „Incidents de procédure, Mesures d’instruction, Dispositions générales“, *JurisClasseur Procédure civile*, 634 sąsiuvinis, 2016, 12 punktas, taip pat 49 ir paskesni punktai).

5 — Sąvoka „ieškiny dėl esmės“ šioje byloje turi būti suprantama kaip ieškiny, kuriuo siekiama, kad būtų priimtas galutinis sprendimas dėl aptariamų teisių ir pareigų, neatsižvelgiant į tai, ar jis būtų teigiamo pobūdžio (kaip antai susijęs su žalos atlyginimu), ar neigiamo pobūdžio (kaip antai susijęs su atsakomybės nebuvimo pripažinimu), kitaip nei prašymai priimti tik laikinus arba susijusius vien su procesinėmis ar jurisdikcijos taisyklėmis sprendimus.

6 — Iš tikrųjų Reglamentas Nr. 44/2001 buvo panaikintas 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 351, 2012, p. 1). Tačiau pirmasis iš šių reglamentų šiuo atveju lieka taikytinas, nes ieškiny, susijęs su prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjama byla, buvo pareikštas iki 2015 m. sausio 10 d., nuo kurios pradėtas taikyti antrasis reglamentas (žr. Reglamento Nr. 1215/2012 66 ir 81 straipsnius). Taip pat žr. J.-P. Beraudo ir M.-J. Beraudo „Convention de Bruxelles, conventions de Lugano et règlements (CE) no 44/2001 et (UE) no 1215/2012 – Compétence – Règles de procédure ayant une incidence sur la compétence“, *JurisClasseur Europe*, 3030 sąsiuvinis, 2015, 62 punktą, kuriame patikslinama, kad Reglamentas Nr. 44/2001 turi būti taikomas, jei bent vienas iš ieškinių, galinčių lemti *lis pendens*, yra pareikštas prieš minėtą datą.

9. Šio reglamento 15 konstatuojamoji dalis išdėstyta taip: „Siekiant harmoningai vykdyti teisingumą, reikia sumažinti vienu metu vykstančių teismo procesų galimybę ir užtikrinti, kad dviejose valstybėse narėse nebūtų priimami nesuderinami sprendimai. Reikia nustatyti aiškų ir efektyvų *lis pendens* bylų ir susijusių ieškinių sprendimo mechanizmą, kuris taip pat padėtų išvengti dėl nacionalinių skirtumų atsirandančių problemų, kai reikia nustatyti laiką, kada byla yra laikytina dar neišspręsta. Pagal šį reglamentą minėtas laikas turėtų būti atskirai apibrėžtas.“

10. Reglamento Nr. 44/2001 II skyriuje „Jurisdikcija“ yra 9 skirsnis „*Lis pendens* – susiję ieškiniai“.

11. Minėtame skirsnyje esančiame 27 straipsnyje nustatyta:

„1. Jeigu skirtingų valstybių narių teismuose iškeliama byla tuo pačiu ieškinio pagrindu ir tarp tų pačių šalių [pareiškiami su tomis pačiomis šalimis susiję ieškiniai, kurių dalykas ir pagrindas tie patys], bet kuris teismas, kitas nei teismas, kuriame buvo iškelta pirmoji byla [teismas, į kurį kreiptasi vėliau], savo iniciatyva sustabdo bylos procesą, kol nustatoma pirmojo iškėlusio bylų teismo [teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia,] jurisdikcija.

2. Jeigu nustatoma teismo, kuriame buvo iškelta pirmoji byla [teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia], jurisdikcija, bet kuris teismas, kitas nei pirmiau nurodytas teismas [teismas, į kurį kreiptasi vėliau], atsisako jurisdikcijos pastarojo naudai.“

12. Minėtame 9 skirsnyje esančio 30 straipsnio 1 punktą suformuluotas taip:

„Pagal šį skirsnį laikoma, kad byla teisme iškeliama [į teismą kreiptasi] tuomet:

1) kai teismui įteikiamas bylos iškėlimo ar lygiavertis dokumentas, nurodantis, kad ieškovas ėmėsi būtinų priemonių [su sąlyga, kad ieškovas vėliau imasi priemonių, kurių jis turėjo imtis], kad minėtas dokumentas būtų įteiktas atsakovui <...>“

13. Minėto skyriaus 10 skirsnyje „Laikinosios, įskaitant apsaugos, priemonės [Laikinosios priemonės, įskaitant apsaugos priemones]“ esančiame 31 straipsnyje nurodyta, kad „prašymas dėl laikinųjų, įskaitant ir apsaugos, priemonių, kurias numato tos valstybės įstatymas, taikymo gali būti paduotas valstybės narės teismui [valstybės narės teismui gali būti pateiktas prašymas taikyti pagal tos valstybės narės teisę numatytas laikinąsias priemones, įskaitant apsaugos priemones], net jeigu pagal šį [r]eglamentą kitos valstybės narės teismai turi jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės“.

B – Prancūzijos teisė

14. CPC 145 straipsnyje, esančiame šio kodekso I knygos „Visiems teismams bendros nuostatos“ VII antraštinės dalies „Įrodymų pateikimas“ II skyriuje „Tyrimo priemonės“, išdėstyta: „Jeigu yra teisėtas pagrindas prieš bet kurį procesą išlaikyti arba nustatyti faktines aplinkybes, nuo kurių gali priklausyti sprendimas byloje, bet kurio suinteresuotojo asmens prašymu pareiškus ieškinį ar pagal laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūrą gali būti nurodyta vykdyti teisėtas tyrimo priemones.“

III – Pagrindinė byla, prejudicinis klausimas ir procesas Teisingumo Teisme

15. Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą ir Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad *HanseYachts AG* yra laivų gamybos ir pardavimo veiklą vykdanči bendrovė, įsteigta Greifswalde (Vokietija), esančiame teritorijoje, kurioje taikoma prašymą priimti pateikto teismo jurisdikcija.

16. 2010 m. balandžio 14 d. sutartimi *HanseYachts* pardavė *Port d'Hiver Yachting SARL*, kurios buveinė yra Prancūzijoje, savo pagamintą motorinę jachtą; ji buvo perduota 2010 m. gegužės 18 d. Greifsvalde, o vėliau nuvežta į Prancūziją.

17. *Port d'Hiver Yachting* perpardavė šią jachtą *Société Maritime Côte d'Azur* (toliau – SMCA), kuri taip pat įsteigta Prancūzijoje.

18. 2011 m. rugpjūčio 1 d. *HanseYachts* ir *Port d'Hiver Yachting* sudarė platinimo sutartį, kurioje buvo įrašyta Greifsvaldo teismams jurisdikciją suteikianti sąlyga, taip pat nuostata dėl Vokietijos materialinės teisės taikymo ir nurodyta, kad šia sutartimi pakeičiami visi ankstesni šių šalių rašytiniai ar žodiniai susitarimai.

19. Dėl vieno iš jachtos variklių gedimo, įvykusio 2011 m. rugpjūčio mėn., SMCA Marselio komercinių bylų teisme (Prancūzija) pateikė prašymą – su juo susijęs šaukimas į teismą 2011 m. rugsėjo 22 d. buvo įteiktas atsakovei *Port d'Hiver Yachting* – siekdama, kad remiantis CPC 145 straipsniu prieš bet kurią procesą būtų atlikta teisminė ekspertizė. SMCA kaip atsakovę nurodė ir *Volvo Trucks France*, kaip šių variklių gamintoją.

20. 2012 m. *Compagnie Generali IARD SA* (toliau – *Generali IARD*) įstojo į bylą kaip *Port d'Hiver Yachting* draudikė. 2013 m. į bylą įstojo ir *HanseYachts* kaip aptariamąs jachtos gamintoja.

21. Marselio komercinių bylų teismo paskirtas ekspertas 2014 m. rugsėjo 18 d. pateikė savo galutinę ataskaitą.

22. *HanseYachts* 2014 m. lapkričio 21 d. *Landgericht Stralsund* (Štralzundo apygardos teismas) pareiškė ieškinį dėl teisių nebuvimo nustatymo, siekdama, kad būtų nuspręsta, jog *Port d'Hiver Yachting*, SMCA ir *Generali IARD* neturi teisės reikšti jai reikalavimų dėl aptariamąs jachtos.

23. 2015 m. sausio 15 d. SMCA pareiškė ieškinį *Port d'Hiver Yachting*, *Volvo Trucks France* ir *HanseYachts* Tulono komercinių bylų teisme (Prancūzija), siekdama, kad iš jų būtų priteista solidariai atlyginti žalą, kurią ji teigė patyrusi dėl ginčijamo gedimo, taip pat kompensuotos dėl teisminės ekspertizės procedūros jos patirtos išlaidos.

24. Kadangi ieškovės pagrindinėje byloje pateikė *lis pendens* grindžiamą prieštaravimą, remdamosi Reglamento Nr. 44/2001 27 straipsniu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar jis turi kaip „bet kuris teismas, kitas nei teismas, kuriame buvo iškelta pirmoji byla [teismas, į kurį kreiptasi vėliau]“, sustabdyti bylos nagrinėjimą, kol bus nustatyta Tulono komercinių bylų teismo jurisdikcija⁷, pagal minėto straipsnio 1 dalį, ar, priešingai, jis gali laikyti save „teismu, kuriame buvo iškelta pirmoji byla [teismu, į kurį kreiptasi pirmiausia]“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, taigi ir pripažinti priimtinu pagrindinėje byloje pareikštą ieškinį⁸, o tada pradėti nagrinėti jo pagrįstumą.

25. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas yra tos nuomonės, kad pastarojo požiūrio reikėtų laikytis, jei Teisingumo Teismas nuspręstų, jog procesas Prancūzijoje buvo pradėtas tik 2015 m. pareiškus ieškinį dėl esmės Tulono komercinių bylų teisme, taigi po to, kai buvo kreiptasi į patį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą 2014 m.

7 — Remdamasis 2014 m. balandžio 3 d. Sprendimu *Weber* (C-438/12, EU:C:2014:212, 49 ir paskesni punktai) prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad šio Prancūzijos teismo sprendimas dėl esmės negali būti nepripažintas kitose valstybėse narėse. Jis priduria, kad Vokietijos teismai neturi išimtinės jurisdikcijos, kuri neleistų pareikšti ieškinių Tulono komercinių bylų teisme, ir kad jokia sąlyga dėl jurisdikcijos nesaisto ieškovės pagrindinėje byloje (*HanseYachts*) ir ieškovės byloje, kuri nagrinėjama Prancūzijoje (SMCA). Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo teigimu, Prancūzijos teismas gali turėti jurisdikciją pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą, nes žalą sukėlus įvykis įvyko Prancūzijoje.

8 — Šis teismas mano, kad jis turi tarptautinę jurisdikciją pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 1 punktą, taikytiną sutartiniams santykiams.

26. Priešingai, pirmiau nurodyto požiūrio reikėtų laikytis, jei būtų nuspręsta, kad „bylos iškėlimo ar lygiavertis dokumentas“, kuriuo būtų kreiptasi į Prancūzijos teismą, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 30 straipsnio 1 punktą, – tai ne minėtas ieškinys, o prašymas atlikti teisminę ekspertizę, pateiktas 2011 m. Marselio komercinių bylų teismui.

27. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad šio reglamento 27 straipsnio 1 dalyje nurodytos *lis pendens* sąlygos yra įvykdytos, nes ieškinio dėl esmės, pareikšto Tulono komercinių bylų teisme, ir ieškinio, pareikšto jo paties nagrinėjamoje byloje, šalys, dalykas ir pagrindas tie patys.

28. Šiomis aplinkybėmis 2016 m. sausio 8 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2016 m. sausio 18 d., *Landgericht Stralsund* (Štralzundo apygardos teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Jei valstybės narės procesinėje teisėje numatyta savarankiška įrodymų rinkimo procedūra, per kurią teismo nurodymu gaunama eksperto išvada (šiuo atveju – pagal Prancūzijos teisę atliekama *expertise judiciaire*), ir jei toje valstybėje narėje vykdoma tokia savarankiška įrodymų rinkimo procedūra, o vėliau toje pačioje valstybėje narėje iškeliami savarankiškos įrodymų rinkimo procedūros rezultatais pagrįsta byla [dėl ginčo nagrinėjimo iš esmės], kurios šalys yra tos pačios:

ar tokiu atveju dokumentas, kuriuo remiantis pradedama savarankiška įrodymų rinkimo procedūra, yra „bylos iškėlimo ar lygiavertis dokumentas“ pagal Reglamento Nr. 44/2001 30 straipsnio 1 punktą? Ar „bylos iškėlimo ar lygiavertis dokumentas“ laikytinas tik dokumentas, kuriuo remiantis iškeliami byla?“

29. Rašytines pastabas pateikė *HanseYachts*, *Port d’Hiver Yachting*, *SMCA*, *Generali IARD* ir Europos Komisija. Prancūzijos vyriausybė pateikė rašytinį atsakymą į Teisingumo Teismo klausimus, jai užduotus taikant Teisingumo Teismo procedūros reglamento 61 straipsnio 1 dalį. Teismo posėdis nebuvo surengtas.

IV – Analizė

A – Pirminės pastabos

30. Prieš pradėdamas iš esmės nagrinėti Teisingumo Teismui pateiktą klausimą norėčiau pateikti kelias pastabas, susijusias su Teisingumo Teismo atliktino vertinimo ribomis.

31. Pirma, pažymėtina, kad klausimai, susiję su atitinkamais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo ir Tulono komercinių bylų teismo tarptautinės jurisdikcijos pagrindais, šioje byloje Teisingumo Teismo vertinimui nepateikti, nepaisant informacijos, kurią dėl to pateikė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas⁹, ir prieštaravimų, kuriuos šiuo atžvilgiu pareiškė kai kurios šalys, pateikusios pastabas Teisingumo Teismui, visų pirma, dėl aplinkybės, kad šiuo atveju yra nustatyta sąlyga dėl jurisdikcijos¹⁰.

9 — Žr. šios išvados 7 ir 8 išnašas.

10 — Pavyzdžiui, Komisija abejoja, kad Greifswaldo teismams jurisdikciją suteikianti sąlyga, įtraukta į 2011 m. *HanseYachts* ir *Port d’Hiver Yachting* sudarytą platinimo sutartį, gali būti taikoma atgaline data 2010 m. šių šalių pasirašyti pirkimo–pardavimo sutarčiai ir kad šia sąlyga būtų galima remtis SMCA, antrosios atsakovės, kurios su ieškove pagrindinėje byloje nesieja jokie sutartiniai santykiai, atžvilgiu. Tačiau šiuos dalykus, susijusius su pagrindinės bylos aplinkybėmis, turi vertinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą patikęs teismas, o ne Teisingumo Teismas per procedūrą pagal SESV 267 straipsnį (žr., be kita ko, 2012 m. spalio 25 d. Sprendimo *Folien Fischer ir Fofitec*, C-133/11, EU:C:2012:664, 24 punktą ir 2013 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Asociația Accept*, C-81/12, EU:C:2013:275, 41 punktą).

32. Kiekvienas šis nacionalinis teismas turi nuspręsti dėl savo paties jurisdikcijos atsižvelgdamas į faktines pagrindinės bylos aplinkybes ir laikydamasis jurisdikcijos taisyklių, įtvirtintų Sąjungos teisėje, nagrinėjamu atveju – Reglamento Nr. 44/2001 nuostatose, kaip jos išaiškintos su tuo susijusioje Teisingumo Teismo praktikoje¹¹.

33. Konkrečiau kalbant, primintina, kad pagal *lis pendens* klausimo sprendimo taisyklę, įtvirtintą Reglamento Nr. 44/2001 27 straipsnyje, nesiekama nustatyti skirtumo tarp įvairių jurisdikcijos pagrindų, nurodytų šiame reglamente, ar net jų hierarchijos ir kad ši procesinė taisyklė, reiškianti, kad pirmenybė teikiama galimai teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia, jurisdikcijai, yra pagrįsta vien chronologine seka, kuria buvo kreiptasi į atitinkamus teismus¹².

34. Be to, pagal nusistovėjusią teismo praktiką tik prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas atsižvelgdamas į savo nagrinėjamos bylos aplinkybes turi įvertinti ir prejudicinio sprendimo reikalingumą, kad galėtų priimti savo sprendimą, ir Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą¹³.

35. Šiuo atžvilgiu norėčiau tik paminėti, kad atsižvelgiant į pagrindinės bylos medžiagą, kurią pateikė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas – pirmiausia į vietą, kur, atrodo, aptariamo turto gamintojas ir pardavėjas (*HanseYachts*) perdavė jį pirmajam pirkėjui (*Port d’Hiver Yachting*)¹⁴, – *prima facie* nėra pagrindo manyti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo sprendimas, kuriuo jis pripažįsta savo paties tarptautinę jurisdikciją, bent jau minėtų šalių atžvilgiu, yra akivaizdžiai nepagrįstas ir kad pateiktasis prejudicinis klausimas nėra svarbus, nes neturi reikšmės siekiant išspręsti šį ginčą¹⁵.

36. Antra, atsižvelgiant į įvairius požiūrius, kuriuos išdėstė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas ir šalys, pateikusios pastabas dėl šiuo atveju taikytinų nacionalinėje teisėje nustatytų taisyklių, pirmiausia susijusių su CPC 145 straipsnyje numatytų tyrimo priemonių *in futurum* teisine sistema, pabrėžtina, kad klausimo dėl valstybės narės nacionalinės teisės nuostatų tikslios reikšmės Teisingumo Teismas spręsti negali¹⁶.

11 — Pirmiausia iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad *lis pendens* atveju teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia, jurisdikciją vertinti iš esmės turi šis teismas, o ne teismas, į kurį kreiptasi vėliau (žr., be kita ko, 1991 m. birželio 27 d. Sprendimo *Overseas Union Insurance ir kt.*, C-351/89, EU:C:1991:279, 25 ir 26 punktus).

12 — Žr., be kita ko, 2015 m. spalio 22 d. Sprendimą *Aannemingsbedrijf Aertssen ir Aertssen Terrassements* (C-523/14, EU:C:2015:722, 48 punktą).

13 — Žr., be kita ko, 2014 m. vasario 27 d. Sprendimą *Cartier parfums-lunettes ir Axa Corporate Solutions assurances* (C-1/13, EU:C:2014:109, 24 ir paskesni punktai) ir 2014 m. balandžio 3 d. Sprendimą *Weber* (C-438/12, EU:C:2014:212, 33 ir paskesni punktai).

14 — Žr. šios išvados 15 ir 16 punktus.

15 — Primenu, kad Teisingumo Teismas atsisako priimti sprendimą dėl prejudicinio klausimo kaip nepriimtino tik tuo atveju, jei prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas yra akivaizdžiai hipotetinis ir nereikšmingas priimant sprendimą pagrindinėje byloje (žr., be kita ko, 2014 m. gegužės 22 d. Sprendimo *Érsekcsanádi Mezőgazdasági*, C-56/13, EU:C:2014:352, 36–38 punktus ir 2014 m. lapkričio 6 d. Sprendimo *Cartiera dell’Adda*, C-42/13, EU:C:2014:2345, 29 punktą).

16 — Ši užduotis tenka vien nacionaliniam teismui (žr., be kita ko, 2013 m. sausio 15 d. Sprendimo *Križan ir kt.*, C-416/10, EU:C:2013:8, 58 punktą ir 2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Essent Belgium*, C-204/12–C-208/12, EU:C:2014:2192, 52 punktą). Pažymėtina, kad ši byla ypatinga tuo, jog prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas – tai Vokietijos teismas, bet procesinės taisyklės, dėl kurių turinio ginčijasi šalys, yra nustatytos ne Vokietijos, o Prancūzijos teisėje, kurios turinį ir reikšmę jis vertina nebūtinai teisingai. Tačiau Teisingumo Teismas negali spręsti, ar aiškinimas, kurį pateikia prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, yra teisingas (žr. 2012 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Caves Krier Frères*, C-379/11, EU:C:2012:798, 36 punktą).

37. Iš tikrųjų vykstant prejudicinio sprendimo priėmimo procedūrai Teisingumo Teismas turi teisę pateikti nuomonę tik dėl SESV 267 straipsnyje nurodytų Sąjungos teisės aktų aiškinimo ar galiojimo¹⁷. Tačiau Teisingumo Teismas turi pateikti nacionaliniam teismui naudingą atsakymą, kad šis galėtų priimti sprendimą pagrindinėje byloje, todėl Teisingumo Teismas bendradarbiaudamas gali pagal turimą informaciją pateikti, kaip jis pats mano, būtinas gaires¹⁸. Jei lieka neaiškumų dėl atitinkamų nacionalinės teisės nuostatų turinio, Teisingumo Teismas stengiasi nuspręsti atsižvelgdamas į šią aplinkybę¹⁹.

38. Galiausiai pažymėtina, jog Teisingumo Teismas ne kartą yra nusprendęs, kad Reglamente Nr. 44/2001 vartojamas sąvokas iš esmės reikia aiškinti savarankiškai, t. y. atsižvelgiant į šio teisės akto nuostatomis siekiamus tikslus, o ne į valstybių narių teisės sistemas, siekiant užtikrinti vienodą šių nuostatų taikymą²⁰. Taigi jurisdikcijos taisyklių, nustatytų minėtame reglamente, būtent jo 27 ir 30 straipsniuose, aiškinimas neturi priklausyti nei nuo teisės aktų leidėjų požiūrio ar šių valstybių narių teismų praktikoje įtvirtinto požiūrio²¹, nei nuo pagrindinės bylos ypatumų²².

B – Dėl Teisingumo Teismui pateikto klausimo turinio

39. Savo prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo iš esmės klausia, ar, jei pagal valstybės narės teisę numatyta savarankiška įrodymų rinkimo procedūra, leidžianti gauti eksperto išvadą prieš bet kurį procesą, ir jei vėliau, remiantis minėtos procedūros rezultatais, šios valstybės teisme pareiškiamas ieškinys dėl esmės ir šios bylos šalys yra tos pačios, reikia manyti, kad dokumentas, kuriuo remiantis pradedama savarankiška įrodymų rinkimo procedūra, yra „bylos iškėlimo ar lygiavertis dokumentas“ pagal Reglamento Nr. 44/2001 30 straipsnio 1 punktą, ar taip kvalifikuotinas tik dokumentas, kuriuo buvo pareikštas ieškinys dėl esmės.

40. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atrodo, linkęs laikytis pirmojo požiūrio, atitinkančio teiginį, kurį gina trys ieškovės pagrindinėje byloje, o *HanseYachts* ir Komisija laikosi antrojo požiūrio²³, kuris, mano nuomone, reiškia teisingą aiškinimą.

41. Kaip ir Komisija, manau, kad Teisingumo Teismas turi performuluoti jam pateiktą klausimą dėl toliau nurodytų priežasčių.

42. Pirmiausia primintina, kad pagal nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo bendradarbiavimo procedūrą, įtvirtintą SESV 267 straipsnyje, šis teismas nacionaliniam teismui turi pateikti naudingą atsakymą, kuris jam leistų priimti sprendimą savo nagrinėjamoje byloje. Į tai atsižvelgdamas Teisingumo Teismas prireikus turi performuluoti jam pateiktus klausimus²⁴. Teisingumo Teismas taip

17 — Žr., be kita ko, 2014 m. gegužės 22 d. Sprendimą *Ērsekcsanádi Mezőgazdasági* (C-56/13, EU:C:2014:352, 53 punktas).

18 — Žr., be kita ko, 2015 m. vasario 24 d. Sprendimą *Grünwald* (C-559/13, EU:C:2015:109, 32 punktas) ir 2016 m. liepos 13 d. Sprendimą *Pöpperl* (C-187/15, EU:C:2016:550, 35 punktas).

19 — Žr., be kita ko, 2013 m. sausio 17 d. Sprendimą *Zakaria* (C-23/12, EU:C:2013:24, 30 punktas).

20 — Šio požiūrio, kad minėtos sąvokos aiškintinos savarankiškai, Teisingumo Teismas laikosi seniai (žr., be kita ko, 1987 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Gubisch Maschinenfabrik*, 144/86, EU:C:1987:528, 6 ir 11 punktus, susijusius su *lis pendens* sąvoka, kaip ji suprantama pagal Briuselio konvencijos 21 straipsnį, kurį iš esmės atitinka Reglamento Nr. 44/2001 27 straipsnis) ir nuolat jį patvirtina (žr., be kita ko, 2016 m. liepos 28 d. Sprendimo *Siemens Aktiengesellschaft Österreich*, C-102/15, EU:C:2016:607, 30 punktą, susijusį su Reglamento Nr. 44/2001 nuostatų aiškinimu).

21 — Pažymėtina, kad šioje byloje šalys, pateikusios pastabas Teisingumo Teismui, išdėstė daug nacionalinio pobūdžio argumentų.

22 — Savo nuomonėje, pateiktoje byloje *Purrucker* (C-296/10, EU:C:2010:578, 89 punktas), taip pat susijusioje su jurisdikcijos taisyklių, kylančių iš Sąjungos teisės, aiškinimu, generalinis advokatas N. Jääskinen teisingai pabrėžė, kad „Teisingumo Teismo pozicija turi būti neutrali, objektyvi ir nepriklausyti nuo pagrindinės bylos aplinkybių – tiek faktinių, tiek procesinių ar teisinių. Byloje esanti informacija <...> vis dėlto negali nulemti pateikiamos išeities [išvados].“

23 — Prancūzijos vyriausybė šiuo atžvilgiu nuomonės nepareiškė, tačiau primintina, kad šioje byloje ji nepateikė rašytinių pastabų, tik atsakė į Teisingumo Teismo pateiktus klausimus, susijusius su Prancūzijos teisės turiniu, būtent su tyrimo priemonėmis, numatytomis CPC 145 straipsnyje.

24 — Žr., be kita ko, 2015 m. birželio 4 d. Sprendimą *Brasserie Bouquet* (C-285/14, EU:C:2015:353, 15 punktas) ir 2016 m. spalio 20 d. Sprendimą *Danqua* (C-429/15, EU:C:2016:789, 36 punktas).

pat turi iš visos nacionalinio teismo pateiktos informacijos, pirmiausia iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvuojamosios dalies, atrinkti aiškintinas Sąjungos teisės nuostatas atsižvelgdamas į nagrinėjamos bylos dalyką, nors prejudiciniai klausimai gali būti suformuluoti ir be nuorodos į šias nuostatas²⁵.

43. Nagrinėjamu atveju, nors formaliai prejudicinis klausimas konkrečiai susijęs tik su Reglamento Nr. 44/2001 30 straipsnio 1 punktu, tai nėra kliūtis tam, kad Teisingumo Teismas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateiktą ir kitas Sąjungos teisės aiškinimo gaires, kurios gali leisti jam priimti sprendimą savo nagrinėjamoje byloje.

44. Tačiau iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų matyti, kad šį prašymą pateikęs teismas, norėdamas nustatyti, ar jis privalo sustabdyti bylos nagrinėjimą pagal Reglamento Nr. 44/2001 27 straipsnį, turi žinoti, ar pagrindinėje byloje aptariamam atveju jis turi save laikyti teismu, „kitu nei teismas, kuriame buvo iškelta pirmoji byla [į kurią kreiptasi vėliau]“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, atsižvelgiant į dieną – Teisingumo Teismo nustatytiną atsižvelgiant į minėtą 30 straipsnį, – kurią prašymas, kurio dalykas, pagrindas ir šalys, minėto nacionalinio teismo teigimu, yra tie patys, buvo pateiktas Prancūzijos teismui. Taigi, mano nuomone, yra pagrindas šio reglamento 27 ir 30 straipsnius aiškinti kartu.

45. Atvirkiškai, nemanau, kad naudinga nagrinėjant šią bylą apibrėžti pačią sąvoką „laikinosios, įskaitant apsaugos, priemonės [laikinosios priemonės, įskaitant apsaugos priemones]“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 31 straipsnį, nes prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo sprendimo pabaigoje tik užsimena apie galimybę atsižvelgti į Teisingumo Teismo praktiką, susijusią su šia sąvoka, siekiant pagal analogiją išaiškinti šio reglamento 30 straipsnį²⁶.

46. Atsižvelgdamas į tai, manau, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą reikia suprasti kaip prašymą, kuriuo iš esmės siekiama išsiaiškinti, ar galimos *lis pendens* atveju diena, kurią buvo pradėta procedūra, siekiant, kad prieš bet kurią procesą būtų vykdoma tyrimo priemonė, gali reikšti dieną, kurią „byla <...> iškeliamą“ teisme [„kreiptasi“ į teismą], kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 30 straipsnio 1 punktą, turintį priimti sprendimą dėl toje pačioje valstybėje narėje pateikto prašymo dėl esmės, grindžiamo šios priemonės rezultatais, nes savarankiška įrodymų rinkimo procedūra ir vėliau pateiktas prašymas dėl esmės gali sudaryti tą patį procesinį vienetą.

47. Jei šiam aiškinimui nebūtų pritarta, kaip ir siūlau, tai konkrečiai reikštų, kad kitos valstybės narės teismas, kuriame, kaip pagrindinėje byloje, buvo pareikštas ieškinys dėl esmės – po to, kai buvo užbaigta savarankiška įrodymų rinkimo procedūra, bet prieš tai, kai buvo pateiktas minėtas prašymas dėl esmės, kurio dalykas, pagrindas ir šalys yra tie patys, – turi būti laikomas „teismu, kuriame buvo iškelta pirmoji byla [teismu, į kurią kreiptasi pirmiausia]“, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 27 straipsnį.

48. Prieš atliekant patį prašomą išaiškinimą reikia patvirtinti pirminių prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo teiginių, kad pagal minėtą straipsnį jo nagrinėjamos bylos aplinkybėmis gali būti susidariusi *lis pendens* padėtis, tikslumą.

25 — Žr., be kita ko, 2014 m. vasario 13 d. Sprendimą *Airport Shuttle Express ir kt.* (C-162/12 ir C-163/12, EU:C:2014:74, 30 ir 31 punktai) ir 2014 m. liepos 3 d. Sprendimą *Gross* (C-165/13, EU:C:2014:2042, 20 punktas).

26 — Dėl šio papildomo klausimo žr. šios išvados 77 ir paskesnius punktus.

C – Dėl galimo „*lis pendens*“ padėties buvimo atsižvelgiant į Reglamento Nr. 44/2001 27 straipsnį

49. Grįsdamas savo prejudicinį klausimą *Landgericht Stralsund* (Štralzundo apygardos teismas) remiasi prielaida, kad dėl jo nagrinėjamos bylos ir ieškinio dėl esmės, pareikšto Tulono komercinių bylų teisme, gali kilti jurisdikcijų kolizija ir kad su *lis pendens* susijusios taisyklės, nustatytos Reglamento Nr. 44/2001 27 straipsnyje, gali lemti tai, kad šis Vokietijos teismas turėtų sustabdyti bylos nagrinėjimą kaip „bet kuris teismas, kitas nei teismas, kuriame buvo iškelta pirmoji byla [teismas, į kurį kreiptasi vėliau]“, nes minėtas ieškinys gali būti laikomas pareikštu nuo tada, kai Marselio komercinių bylų teisme pateiktas prašymas pradėti savarankišką įrodymų rinkimo procedūrą, su kuriuo jis sudaro procesinį vienetą.

50. Tačiau man atrodo, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nedaro prielaidos, kad jis turi sustabdyti bylos nagrinėjimą dėl *lis pendens* padėties tuo atveju, jei šie du Prancūzijos teismuose pareikšti ieškiniai, priešingai, suprantami kaip susiję su atskirais procesais. Tokiu atveju pareiga sustabdyti bylos nagrinėjimą, mano nuomone, aiškiai nekyla atsižvelgiant į Sąjungos teisės elementus, kuriuos išsamiau aptarsiu vėliau, nes, viena vertus, ieškinys dėl esmės, pareikštas Prancūzijos teisme, jeigu jis vertinamas atskirai, buvo pareikštas vėliau nei ieškinys dėl esmės Vokietijos teisme ir, kita vertus, Prancūzijoje atliktos savarankiškos įrodymų rinkimo procedūros dalykas ir pagrindas nebuvo tokie patys kaip Vokietijos teisme pareikšto ieškinio, be to, tuo metu, kai jis buvo pareikštas, ši procedūra jau buvo užbaigta.

51. Iš tikrųjų primintina, kad Reglamento Nr. 44/2001 27 straipsniu reglamentuojami vien *lis pendens* atvejai, kai skirtingų valstybių narių teismuose vienu metu vyksta procesai, kurie gali būti užbaigti priimant nesuderinamus sprendimus²⁷, t. y. kai „iškeliamos bylos tuo pačiu ieškinio pagrindu ir tarp tų pačių šalių [pareiškiami su tomis pačiomis šalimis susiję ieškiniai, kurių dalykas ir pagrindas tie patys]“. Teisingumo Teismas jau daug kartų yra nurodęs, kaip reikia aiškinti šią trigubą šalių, dalyko ir pagrindo tapatumo sąlygą²⁸, pabrėždamas, kad šios sąvokos turi būti apibrėžiamos savarankiškai, atsižvelgiant į minėto reglamento sistemą ir juo siekiamus tikslus²⁹.

52. Dėl pirmojo iš šių trijų kumuliacinių kriterijų iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad laikoma, jog jis tenkinamas, jei tuo pačiu metu nagrinėjamų bylų šalys yra tos pačios, neatsižvelgiant į tai, kad jų procesinė padėtis gali būti skirtinga³⁰.

27 — Šio reglamento 15 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad, „siekiant harmoningai vykdyti teisingumą, reikia [kiek galima] sumažinti“ tokių vienu metu vykstančių teismo procesų riziką ir kad būtent šiuo tikslu buvo nustatytos vienodos taisyklės, leidžiančios lengviau išspręsti su *lis pendens* susijusius klausimus. Taip pat žr. 1991 m. birželio 27 d. Sprendimą *Overseas Union Insurance ir kt.* (C-351/89, EU:C:1991:279, 16 punktas), susijusį su Briuselio konvencija.

28 — Neturi reikšmės tai, kad, kaip pažymi Komisija, Reglamento Nr. 44/2001 27 straipsnio versijoje vokiečių kalba nėra aiškiai atskirti du pastarieji kriterijai, kurie nurodyti kitose kalbinėse versijose (žr. 1987 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Gubisch Maschinenfabrik*, 144/86, EU:C:1987:528, 14 punktą, susijusį su Briuselio konvencijos 21 straipsnio, atitinkančio minėtą 27 straipsnį, versija vokiečių kalba).

29 — Žr., be kita ko, 2015 m. spalio 22 d. Sprendimą *Aannemingsbedrijf Aertssen ir Aertssen Terrasements* (C-523/14, EU:C:2015:722, 38 punktas).

30 — Žr., be kita ko, 1987 m. gruodžio 8 d. Sprendimą *Gubisch Maschinenfabrik* (144/86, EU:C:1987:528, 13 punktas) ir 2015 m. spalio 22 d. Sprendimą *Aannemingsbedrijf Aertssen ir Aertssen Terrasements* (C-523/14, EU:C:2015:722, 41 punktas).

53. Nagrinėjama atveju neturi reikšmės tai, kad šalis, ieškovė Prancūzijos teismuose, yra atsakovė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme, ir atvirksčiai, kalbant apie *HanseYachts*³¹. Taip pat nesvarbu, jei šalių tapatumas yra ne visiškasis, o tik dalinis, kaip nagrinėjama atveju, tačiau patikslintina, kad tokiu atveju teismas, į kurį kreiptasi vėliau, privalo atsisakyti jurisdikcijos tik tiek, kiek šalys jo nagrinėjamoje byloje yra ir šalys pirmiau iškeltoje byloje, o procesas, susijęs su kitomis šalimis, šiame teisme gali vykti ir toliau³².

54. Dėl pagrindo kriterijaus Teisingumo Teismas yra patikslinęs, kad šią sąvoką reikia suprasti kaip apimančią „faktines aplinkybes ir teisės normą, kuriomis grindžiamas ieškinys“³³. Su dalyko tapatumu, kuris apibrėžiamas kaip „ieškinio tikslas“³⁴, suprantamas plačiai³⁵, susijusi sąlyga Teisingumo Teismo praktikoje kartais nagrinėjama kartu su pirmesniu kriterijumi³⁶.

55. Nagrinėjama atveju, kaip pažymi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, iš minėtos teismo praktikos matyti, kad yra tenkinami šie du pastarieji kriterijai, kalbant apie galimą *lis pendens* padėtį, susijusią su prašymu pripažinti atsakovą atsakingu už padarytą žalą ir priteisti iš jo šios žalos atlyginimą, kaip antai prašymu, pateiktu Tulono komercinių bylų teismui pirmiausia *HanseYachts* atžvilgiu, ir su to paties atsakovo prašymu, kuriuo siekiama, kad būtų pripažinta, kad jis nėra atsakingas už minėtą žalą, kaip antai *HanseYachts* pateiktu prašymu, nagrinėjama *Landgericht Stralsund* (Štralzundo apygardos teismas), nes šie procesai yra vienas kitam priešingi³⁷.

56. Tačiau šis konstatavimas neturi reikšmės atsakymui į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo klausimą, kuriuo siekiama išsiaiškinti, ar jis turi save laikyti „bet kuriuo teismu, kitu nei teismas, kuriame buvo iškelta pirmoji byla [teismu, į kurį kreiptasi vėliau]“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 27 straipsnį, siejamą su jo 30 straipsniu, nes savarankiška įrodymų rinkimo procedūra, pradėta kitoje valstybėje narėje, ir ieškinys dėl esmės, vėliau pareikštas toje pačioje valstybėje narėje, gali būti procesinis vienetas, o tai teiginys, kuriam nepritariu³⁸.

57. Siekdamas išsamumo norėčiau patikslinti, kad manau, jog neįmanoma pripažinti ieškinio dėl esmės, pavyzdžiui, pareikšto pagrindinėje byloje, kuriuo siekiama, kad būtų pripažintas civilinės atsakomybės nebuvimas, ir procedūros, kuria siekiama, kad prieš bet kurį procesą būtų atlikta tyrimo priemonė, pavyzdžiui, prašymo, pateikto Marselio komercinių bylų teisme, siekiant, kad būtų atlikta teisminė ekspertizė, pagrindo ir dalyko tapatumo, nors faktinės šių dviejų bylų aplinkybės yra tos pačios. Tokio dvigubo tapatumo, mano manymu, negalima pripažinti, nes tiek teisės normos, kuriomis remiasi ieškovai, tiek jų siekiami tikslai kiekviename šių procesų yra visiškai skirtingi, neatsižvelgiant į konkrečias šio atvejo aplinkybes.

31 — Be to, pareiškus ieškinį dėl teisių nebuvimo nustatymo, kokį *HanseYachts* pareiškė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme, siekdama, kad būtų atleista nuo atsakomybės, dėl kurios ginčijamasi Tulono komercinių bylų teisme, šalių procesinės padėties paprastai pasikeičia vietomis. Šiuo klausimu žr. 2012 m. spalio 25 d. Sprendimą *Folien Fischer ir Fofitec* (C-133/11, EU:C:2012:664, 43 punktas).

32 — Žr. 1994 m. gruodžio 6 d. Sprendimą *Tatry* (C-406/92, EU:C:1994:400, 34 ir paskesni punktai). Šioje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikslina, kad jeigu jis privalėtų sustabdyti bylos *HanseYachts* prieš SMCA nagrinėjimą, dėl *lis pendens* taikydama Reglamento Nr. 44/2001 27 straipsnio 1 dalį, jis galėtų pasinaudoti ir galimybe sustabdyti bylos nagrinėjimą, kurią jam suteikia šio reglamento 28 straipsnio 1 dalis, šikart dėl sąsajos byloje, kurioje sprendžiamas *HanseYachts* ir kitų atsakovų ginčas.

33 — Žr., be kita ko, 1987 m. gruodžio 8 d. Sprendimą *Gubisch Maschinenfabrik* (144/86, EU:C:1987:528, 15 punktas), kuriame Teisingumo Teismas nusprendė, kad vienu metu nagrinėjamų ieškinių pagrindas yra tas pats, grindžiamas „tuo pačiu sutartiniu santykiu“, ir 2004 m. spalio 14 d. Sprendimą *Mærsk Olie & Gas* (C-39/02, EU:C:2004:615, 38 punktas), kuriame Teisingumo Teismas, priešingai, pripažino, kad „skiriasi teisės norma, kuria grindžiamas kiekvienas iš dviejų prašymų“.

34 — Žr., be kita ko, 1994 m. gruodžio 6 d. Sprendimą *Tatry* (C-406/92, EU:C:1994:400, 41 punktas). 2003 m. gegužės 8 d. Sprendime *Gantner Electronic* (C-111/01, EU:C:2003:257, 31 punktas) Teisingumo Teismas patikslino, kad siekiant įvertinti dalyko tapatumą reikia atsižvelgti tik į atitinkamus ieškovo reikalavimus, pateiktus vienu metu nagrinėjamuose ieškiniuose, o ne į gynybos argumentus.

35 — Žr., be kita ko, 1987 m. gruodžio 8 d. Sprendimą *Gubisch Maschinenfabrik* (144/86, EU:C:1987:528, 17 punktas).

36 — Žr., be kita ko, 2012 m. spalio 25 d. Sprendimą *Folien Fischer ir Fofitec* (C-133/11, EU:C:2012:664, 49 punktas), susijusį su ieškiniu dėl teisių nebuvimo nustatymo. Kituose sprendimuose šie du kriterijai aiškiai atskiriami (žr., be kita ko, 2014 m. spalio 22 d. Sprendimo *Aannemingsbedrijf Aertssen ir Aertssen Terrasements*, C-523/14, EU:C:2015:722, 43–46 punktas).

37 — Žr. 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimą *NIPPONKOA Insurance* (C-452/12, EU:C:2013:858, 42 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

38 — Šiuo atžvilgiu žr. šios išvados 60 ir paskesnius punktus.

58. Iš tikrųjų, kaip pažymi Komisija, šiuo atveju aptariama įrodymų rinkimo procedūra siekiama tik to, kad būtų nurodyta atlikti tyrimo priemonę *in futurum*, siekiant prieš bet kurį procesą išsaugoti ar nustatyti faktines aplinkybes, kuriomis gali būti grindžiamas paskesnis ieškinys dėl esmės. Nors tokia procedūra gali būti prieštaraujamojo pobūdžio³⁹, jos galutinis rezultatas (nagrinėjamu atveju – teisminė ekspertizė) negali lemti aptariamų teisių, šiuo atveju – civilinės atsakomybės srityje, vertinimo iš esmės. Priešingai, ieškiniu dėl esmės, kaip antai pareikštu prašyme priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme, siekiama, kad būtų konstatuota, jog atsakovas visiškai nėra atsakingas už žalą, kurią lėmė jo parduotos jachtos gedimas. Šiuo atveju ieškovo tikslas – pasiekti, kad būtų priimtas sprendimas dėl teisės esmės, tam, kad būtų išspręstas ginčas. Taigi vienas kitam prieštaraujančių sprendimų priėmimo rizikos, kuria pagrįsta *lis pendens* padėti reglamentuojanti sistema, nustatyta Reglamento Nr. 44/2001 27 straipsnyje, mano manymu, nėra procesų, kuriais siekiama tokių skirtingų tikslų, atveju.

59. Taigi nustatyti esminiai skirtumai tarp prieš bet kurį procesą atliekamos savarankiškos įrodymų rinkimo procedūros ir ieškinio dėl esmės, grindžiamo šios procedūros rezultatais, mano nuomone, patvirtina, kad negalima pripažinti, kaip ketina padaryti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, jog dokumentas, kuriuo remiantis pradėta minėta procedūra, reiškia ir dokumentą, kuriuo remiantis iškelta byla.

D – Dėl dokumento, kuriuo remiantis prieš bet kurį procesą pradėta įrodymų rinkimo procedūra, galimo kvalifikavimo kaip lygiaverčio dokumentui, kuriuo vėliau pareikštas ieškinys dėl esmės atsižvelgiant į Reglamento Nr. 44/2001 30 straipsnį

60. Teisingumas Teismas jau yra aiškinęs Reglamento Nr. 44/2001 30 straipsnį, siejamą su jo 27 straipsniu. Tada jis pažymėjo, kad šiame reglamente nepatikslinama, kokiomis aplinkybėmis teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia, jurisdikcija turi būti laikoma „nustatyta“, kaip tai suprantama pagal jo 27 straipsnį, kuriame tik įtvirtinta procesinė taisyklė, pagrįsta chronologine seka, kuria buvo kreiptasi į atitinkamus teismus, bet jo 30 straipsnyje vienodai ir savarankiškai apibrėžiamas momentas, kada pagal šio reglamento nuostatas, susijusias su *lis pendens*, „laikoma, kad byla teisme iškeliama [į teismą kreiptasi]“⁴⁰.

61. Pabrėžtina, kad, kaip matyti iš žodžių, kuriais pradedamas Reglamento Nr. 44/2001 30 straipsnis, jame nustatyta materialinė norma taikoma visoms šio reglamento 9 skirsnio nuostatomis, t. y. ne tik taikomoms *lis pendens* atveju, išdėstytoms jo 27 straipsnyje, bet ir taikomoms susijusių bylų nagrinėjimo atveju, įtvirtintoms jo 28 straipsnyje, ir susijusioms su ypatingu atveju, kai vienu metu nagrinėjamos bylos, priskiriamos kelių teismų išimtinai jurisdikcijai, išdėstytoms jo 29 straipsnyje. Taigi pateikiant minėto 30 straipsnio išaiškinimą turi būti atsižvelgta į visus šiuos atvejus.

62. Šioje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, siekdamas pateisinti savo siūlomą platų aiškinimą, pagal kurį savarankiška įrodymų rinkimo procedūra įtraukiama į bylą iš esmės, iškeltą užbaigus šią procedūrą toje pačioje valstybėje narėje, remiasi, pirma, Reglamento Nr. 44/2001 30 straipsnio formuluote, iš kurios matyti, kad kreipimasi į teismą gali reikšti ne tik „bylos iškėlimo <...> dokumentas“, bet ir „lygiavertis dokumentas“, o jis gali atitikti tą, kuris buvo pateiktas teismui, nurodžiusiam vykdyti atitinkamą tyrimo priemonę *in futurum*.

39 — Jei byla iškeliama ne pareikškus ieškinį, o pagal laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūrą, kaip buvo proceso Marselio komercinių bylų teisme atveju.

40 — 2015 m. spalio 22 d. Sprendimas *Aannemingsbedrijf Aertssen ir Aertssen Terrasements* (C-523/14, EU:C:2015:722, 56 ir 57 punktai), susijęs su dienos, kurią, laikoma, yra kreiptasi į teismą, nustatymu, kai asmuo pateikia civilinį ieškinį ikiteisminio tyrimo teisėjui.

63. Reglamento Nr. 44/2001 parengiamieji dokumentai nesuteikia daugiau aiškumo dėl šios alternatyvios formuluotės. Pažymėtina, kad ji vartota dar Reglamento (EB) Nr. 1348/2000⁴¹ 19 straipsnio 1 ir 4 dalyse, kurių tekstas suformuluotas remiantis tarptautinės teisės aktu⁴². Atsižvelgiant į nuorodas, susijusias su „lygiaverčio dokumento“ sąvoka, kaip ji suprantama pagal pastarąjį aktą⁴³, ir į vertinimą, pateiktą viename iš Teisingumo Teismo sprendimų, susijusių su Briuselio konvencija⁴⁴, mano manymu, labai abejotina, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo teiginiui būtų galima pritarti.

64. Ypač pabrėžtina, kad pagal minėto 30 straipsnio formuluotę, kurioje vartojama vienaskaita, mano manymu, draudžiama pritarti šiam teiginiui. Iš tikrųjų šiame straipsnyje apibrėžiamas momentas, kada „laikoma, kad byla *teisme* iškeliamą [į *teismą* kreiptasi]“, ir šiuo tikslu tiek šio straipsnio 1 punkte, tiek jo 2 punkte remiamasi diena, „kai *teismui* įteikiamas [atitinkamas] dokumentas“⁴⁵, priešingai nei kitose šio reglamento nuostatose, kuriose minimi valstybės narės *teismai* apskritai⁴⁶.

65. Šis terminologijos duomuo nėra neutralaus pobūdžio, pirmiausia atsižvelgiant į šios bylos aplinkybes, – Prancūzijos teismas, kuriam buvo pateiktas prašymas atlikti įrodymų rinkimo procedūrą, nėra tas pats teismas, kuriame buvo pareikštas ieškinys dėl esmės, laikomas minėtos procedūros tąsa. Tai, kad šie du teismai yra toje pačioje valstybėje narėje, neturi reikšmės taikant kreipimosi į konkretų teismą laiko nustatymo taisyklę, įtvirtintą minėtame 30 straipsnyje.

66. Antra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad Reglamento Nr. 44/2001 30 straipsniu siekiama neleisti, kad šalys piktnaudžiautų Sąjungoje esančiais procedūrų skirtumais. Tiesa, šio teismo minima įstatymo apėjimo (pranc. *torpillage*) rizika išlieka⁴⁷, ypač jei pareikštas ieškinys dėl teisių nebuvimo nustatymo, kaip yra pagrindinėje byloje⁴⁸. Tačiau, mano manymu, pats palankesnio teisinio reglamentavimo ieškojimas (angl. *forum shopping*) Reglamentu Nr. 44/2001 nėra draudžiamas ir šioje byloje *HanseYachts* pasirinkta procedūrinė taktika nėra piktnaudžiaujamojo pobūdžio.

41 — 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentas dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse (OL L 160, 2000, p. 37; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 1 t., p. 227). Minėtas 19 straipsnis, susijęs su atvejais, kai atsakovas neatvyksta į teismą, buvo pakartotas Reglamentą Nr. 1348/2000 pakeitusiame teisės akte, t. y. 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente Nr. 1393/2000 (OL L 324, 2007, p. 79).

42 — Tarybos direktyvos pasiūlyme, Komisijos pateiktame 1999 m. gegužės 26 d., kuriuo remiantis buvo priimtas Reglamentas Nr. 1348/2000 (COM(1999) 219 *final*), nurodyta, kad Reglamento Nr. 1348/2000 19 straipsnyje pakartojamas 1965 m. lapkričio 15 d. Hagos konvencijos dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse ir komercinėse bylose įteikimo užsienyje 15 ir 16 straipsnių turinys (žr. minėto pasiūlymo aiškinamojo memorandumo 4.4 punktą ir 19 straipsnio komentarą).

43 — Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencijos nuolatinis biuras savo „*Manuel pratique sur le fonctionnement de la Convention Notification de La Haye*“ (Monrealis, Wilson & Lafleur, 2006, 66 ir 276 punktai) skiria bylos iškelimo dokumentus ir su savarankiška įrodymų rinkimo procedūra susijusius dokumentus, taip pat patikslina, kad „pasakymas „lygiavertis dokumentas“ apima teisės aktus, keliančius tokias pačias pasekmes kaip ir bylos iškelimo dokumentas, kaip antai šaukimas į apeliacinį teismą [arba] prašymas leisti įstoti į bylą“.

44 — Pagal 2004 m. spalio 14 d. Sprendimą *Mærsk Olie & Gas* (C-39/02, EU:C:2004:615, 59 punktas) „atsakomybės ribą preliminariai nustatan[ti] nutart[is, kurią] teismas iš pradžių preliminariai priima po vienašalės procedūros[ir dėl kurios] ginčas <...> gali vykti vėliau <...>, laikytina pranešimui apie keliamą bylą lygiaverčiu dokumentu konvencijos 27 straipsnio 2 punkto prasme“. Šaukimas į teismą dėl tyrimo priemonės *in futurum*, mano nuomone, negali būti laikomas lygiaverčiu tokiai nutarčiai.

45 — Išskirta mano.

46 — Taip yra pirmiausia šio reglamento 2 straipsnio 1 dalyje, 5 straipsnio 6 punkte, 12 straipsnio 1 dalyje, 16 straipsnio 2 dalyje ir 22 straipsnio 4 punkte. Šiomis nuostatomis draudžiamos tarptautinės jurisdikcijos taisyklės, vadinamosios „specialiosios taisyklės“, nes pagal jas galima „tiesiogiai paskirti kompetentingą teismą, [nepivalant remtis] valstybėje, kurioje toks teismas gali būti įsikūręs, galiojančiomis jurisdikcijos taisyklėmis“, siekiant nustatyti, kuris iš visų šios valstybės teismų turi priimti byloje sprendimą, kaip pažymi P. Jenard savo pranešime, susijusiame su Briuselio konvencija (OL C 59, 1979, p. 22).

47 — Šis teismas teigia, kad jei tyrimo priemonė vykdoma vienoje valstybėje narėje, atsakovas vykstant šiai savarankiškai įrodymų rinkimo procedūrai yra įspėtas, kad jam neišvengiamai bus pareikštas ieškinys, ir gali, kaip šiuo atveju *HanseYachts*, pareikšti ieškinį dėl esmės kitos valstybės narės teisme, kuris gali būti jam palankesnis.

48 — Žr. Komisijos ataskaitą Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui dėl Reglamento Nr. 44/2001 taikymo (COM(2009) 174 *final*, 3.4 ir 3.5 punktai).

67. Iš Reglamento Nr. 44/2001 15 konstatuojamosios dalies⁴⁹ ir jo parengiamųjų dokumentų⁵⁰ matyti, kad priimant jo 30 straipsnį pirmiausia buvo siekiama sumažinti problemas ir teisinį netikrumą, atsirandančius dėl didelės įvairovės priemonių, nustatytų valstybėse narėse, skirtų nustatyti laikui, kada kreiptasi į teismą, įtvirtinant materialinę normą, leidžiančią nustatyti šį laiką paprastai ir vienodai⁵¹.

68. Dviem grupėmis kriterijų, nurodytų minėto 30 straipsnio 1 ir 2 punktuose, nustatoma vienoda sistema, kuria, kaip pažymi *HanseYachts*, kliudoma aiškinti juose vartojamas sąvokas remiantis įvairių nacionalinės teisės aktų turiniu⁵². Todėl siūlau siaurai aiškinti minėto 30 straipsnio nuostatas dėl atitikties jomis siekiamiems vienodumo ir teisinio saugumo tikslams⁵³.

69. Trečia, grįsdamas savo teiginį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas išdėsto praktinio pobūdžio argumentus, kurie manęs neįtikina. Jis teigia, kad su ekspertize susijusi priemonė, kurią šiuo atveju nurodė vykdyti Prancūzijos teismas, leistų lengviau išspręsti materialinės teisės klausimus, galinčius kilti Prancūzijoje vykstančiame procese iš esmės, ir kad reikia vengti išlaidų, kurių gali būti patirta dėl eksperto galimo išklausymo Vokietijoje. Mano nuomone, nurodytos kliūtys visai nėra neįveikiamos ir tokie argumentai negali būti svaresni už Reglamento Nr. 44/2001 30 straipsnio formuluote ir juo siekiamu tikslu grindžiamus argumentus, kuriuos ką tik išdėsciau.

70. Be to, jei bus pripažinta, kaip siūlau⁵⁴, kad prieš bet kurį procesą atliekamos įrodymų rinkimo procedūros pagrindas ir dalykas nėra tie patys, kaip ir ieškinio iš esmės, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 27 straipsnį, mano manymu, sunku nuspręsti, kad dokumentą, kuriuo remiantis pradėta ši procedūra, vis dėlto galima laikyti „bylos iškėlimo ar lygiaverčiu dokumentu“ pagal minėto reglamento 30 straipsnį, kalbant apie bylą iš esmės, iškeltą remiantis šios procedūros rezultatais.

71. Procesinio vieneto nebuvimas labiau pasitvirtina atsižvelgiant į faktines pagrindinės bylos aplinkybes. Iš tikrųjų, kaip pažymi ir Prancūzijos vyriausybė, ir Komisija, pati CPC 145 straipsnio formuluotė paneigia teiginį, kad esama materialinio tęstinumo tarp savarankiškos įrodymų rinkimo procedūros, numatytos šiame straipsnyje, ir vėliau pradėto proceso dėl esmės, nes šioje nuostatoje aiškiai nurodyta, kad prašymas taikyti atitinkamą tyrimo priemonę turi būti pateiktas būtent „prieš bet kurį procesą“, o ne siejamas su pareikštu ieškiniu⁵⁵.

49 — Minėtoje 15 konstatuojamojoje dalyje išdėstyta: „Reikia nustatyti aiškų ir efektyvų *lis pendens* bylų ir susijusių ieškinių sprendimo mechanizmą, kuris taip pat padėtų išvengti dėl nacionalinių skirtumų atsirandančių problemų, kai reikia nustatyti laiką, kada byla yra laikytina dar neišspręsta [neišnagrinėta]. Pagal šį reglamentą minėtas laikas turėtų būti atskiri apibrėžtas.“

50 — Iš 1997 m. liepos 14 d. Komisijos pasiūlymo, kuriuo remiantis priimtas Reglamentas Nr. 44/2001 (COM(1999) 348 *final*), aiškinamojo memorandumo matyti, kad, „atskirai apibrėžiant laiką, kada byla laikytina „dar neišspręsta [neišnagrinėta]“, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 27 ir 28 straipsnius, visų pirma siekiama „užpildyti Briuselio konvencijoje esančią spragą“ ir „suderinti įvairias procesines sistemas, kartu užtikrinant, viena vertus, ieškovų procesinę lygybę ir, kita vertus, apsaugą nuo piktnaudžiavimo procesu“ (žr. p. 7, 20 ir 21).

51 — Šią nacionalinių taisyklių įvairovę Teisingumo Teismas pabrėžė 1984 m. birželio 7 d. Sprendime *Zelger* (129/83, EU:C:1984:215, 10 ir paskesni punktai), susijusiam su Briuselio konvencija.

52 — Minėtame 30 straipsnyje nustatyta, kad laikas, kai kreiptasi į teismą, – tai arba diena, kai teismui pateikiamas bylos iškėlimo ar lygiavertis dokumentas, kalbant apie valstybes nares, kuriose šis dokumentas turi būti įteiktas vėliau (1 punktas), arba diena, kai dokumentą gauna už jo įteikimą atsakinga institucija, kalbant apie valstybes nares, kuriose šis dokumentas turi būti įteiktas prieš jo pateikimą teismui (2 punktas). Dar žr. 2015 m. spalio 22 d. Sprendimą *Aannemingsbedrijf Aertssen ir Aertssen Terrasements* (C-523/14, EU:C:2015:722, 57 punktas), taip pat pagal analogiją 2015 m. liepos 16 d. Nutartį *P* (C-507/14, neskelbiama Rink., EU:C:2015:512, 30 ir paskesni punktai) ir 2016 m. birželio 22 d. Nutartį *M.H.* (C-173/16, EU:C:2016:542, 24–28 punktai).

53 — 1997 m. lapkričio 26 d. Komisijos komunikate Tarybai ir Europos Parlamentui „Dėl teismo sprendimų priėmimo ir vykdymo Europos Sąjungoje didesnio veiksmingumo“ (COM(97) 609 *final*) aiškiai nurodyta, kad tokios vienodos apibrėžties įtraukimas leistų padidinti teisinį saugumą ir *lis pendens* srityje taikomų sistemų veiksmingumą (žr. p. 11, 15 punktas, ir p. 35).

54 — Žr. šios išvados 57 ir paskesnius punktus.

55 — Prancūzijos vyriausybė pažymi, kad pagal nusistovėjusią Prancūzijos *Cour de cassation* (Kasacinis teismas) praktiką (žr., be kita ko, 2009 m. vasario 5 d. Antrosios civilinių bylų kolegijos sprendimą Nr. 07-21.572, pateikiamą internete adresu <https://www.legifrance.gouv.fr>) prašymas dėl tyrimo priemonės *in futurum*, pateiktas po to, kai jau pareikštas ieškinys dėl esmės, pripažįstamas nepriimtiniu.

72. Mano analizę patvirtina aplinkybė, kad veiksmai, kurių imamasi po to, kai įvykdoma tyrimo priemonė *in futurum*, nagrinėjamu atveju – atsižvelgimas į teismo paskirto eksperto ataskaitą, nepriklauso teismo, kuris nurodė vykdyti šią priemonę, kompetencijai. Iš tikrųjų, kaip pažymi Prancūzijos vyriausybė, šis teismas iš esmės išnaudoja visas turimus įgaliojimus, kai priima sprendimą, kuriuo patenkinamas arba atmetamas prašymas dėl tokios priemonės. Be to, šis sprendimas neturi *res judicata* galios⁵⁶.

73. Taip pat pažymėtina, kad užbaigus įrodymų rinkimų procedūrą nebūtinai pareiškiamas ieškinys dėl esmės, nes atikus tyrimo priemonę suinteresuotasis asmuo, kuris neprivalo kreiptis į teismą, gali nuspręsti susitarti taikiai arba atsisakyti pareikšti ieškinį kitai šaliai. Ir net jeigu ieškinys pareiškiamas, tai gali būti padaryta kitame teisme, kaip ir buvo šiuo atveju: primenu, kad ekspertizę atlikti nurodė Marselio komercinių bylų teismas, o ieškinys dėl esmės buvo pareikštas Tulono komercinių bylų teisme⁵⁷.

74. Kaip *HanseYachts* ir Komisija, manau, kad dėl senaties sustabdymo taisyklės, nustatytos Prancūzijos *Code civil* (Civilinis kodeksas) 2239 straipsnyje⁵⁸, kuria remiasi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas ir *Port d'Hiver Yachting*, teigdami, kad tarp tyrimo priemonės *in futurum* ir vėliau pareikšto ieškinio dėl esmės yra tiesioginis ryšys, negalima pagrįstai paneigti pirmiau išdėstytų argumentų, nes šia nuostata nenustatytas nurodyto procesinio vieneto buvimas⁵⁹.

75. Tęstinumo, apie kurį kalba prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, šiuo atveju, mano nuomone, nėra. Man atrodo, kad šis teismas taip pat mano, kad aptariama įrodymų rinkimo procedūra teisiniu požiūriu yra atskirta nuo ieškinio dėl esmės, pirmiausia atsižvelgiant į CPC 145 straipsnį⁶⁰, nes būtent savo prejudiciniame klausime jis pats kvalifikuoja minėtą procedūrą kaip „savarankišką“ atsižvelgiant į šį ieškinį.

76. Atsižvelgdamas į tai, manau, kad Reglamento Nr. 44/2001 27 ir 30 straipsnius reikia kartu aiškinti taip, kad jei vienoje valstybėje narėje pareiškiamas ieškinys dėl esmės, grindžiamas tyrimo priemonės *in futurum* rezultatais, negalima manyti, kad į šį teismą kreiptasi tada, kai buvo pradėta procedūra, siekiant, kad toje pačioje valstybėje būtų įvykdyta minėta tyrimo priemonė. Todėl kitos valstybės narės teismas, kuriame pareikštas ieškinys – po to, kai buvo užbaigta ši įrodymų rinkimo procedūra, bet prieš tai, kai buvo pareikštas minėtas ieškinys dėl esmės, – kurio šalys, dalykas ir pagrindas tie patys, kaip ir minėto ieškinio dėl esmės, neturi sustabdyti bylos nagrinėjimo dėl *lis pendens* taikydamas šį reglamentą, nes jis nėra teismas, į kurį kreiptasi vėliau.

56 — Prancūzijos vyriausybė patikslina, kad kalbant apie nutartį dėl įrodymų rinkimo procedūros vykdymo, kuria nurodoma atlikti ekspertizę, kaip yra nagrinėjamu atveju, pagal CPC 145 straipsnį ją nurodęs atlikti teismas, nagrinėdamas jam pateiktą prašymą, negali nei nurodyti atlikti naujos ekspertizės, nei priimti sprendimo dėl eksperto pateiktos ataskaitos, nes prireikus įvertinti taip nurodytą atlikti ekspertizę gali tik teismas, kuriame pareikštas ieškinys dėl esmės.

57 — Kodėl buvo kreiptasi į kitą teismą, sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nenurodyta.

58 — Pagal šį straipsnį, esantį *Code civil* III knygos „Ivairūs nuosavybės įgijimo būdai“ XX antraštinėje dalyje „Dėl ieškinio senaties“, „senatis taip pat sustabdoma, jei teismas patenkina prašymą dėl tyrimo priemonės, pateiktą prieš bet kurį procesą“, ir „senaties terminas, kuris negali būti trumpesnis nei šeši mėnesiai, vėl pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kai priemonė įvykdoma“.

59 — Minėtu 2239 straipsniu siekiama suteikti šalims laiko pamąstyti, kad, žinodamos tyrimo priemonės rezultatus, jos galėtų įvertinti būtinybę pareikšti ieškinį dėl esmės, o ne pareikštų jį automatiškai (žr. X. Marchand, P. Savatic ir J. Audouy „Mesures d’instruction exécutées par un technicien“, *JurisClasseur Procédure civile*, 660 sąsiuvinis, 2011, 24 punktas, taip pat 238 ir paskesni punktai).

60 — Prancūzijos *Cour de cassation* jau yra pareiškęs nuomonę šiuo klausimu, nes nusprendė, kad tuo atveju, jei ginčas yra tarptautinio pobūdžio, vykdant tyrimo priemonę Prancūzijos teritorijoje, remiantis CPC 145 straipsniu, taikomi Prancūzijos įstatymai, neatsižvelgiant į teisės aktus, kurie gali būti taikomi ieškiniai dėl esmės, kuris gali būti pareikštas po to, kai įvykdoma ši priemonė (žr. 2016 m. lapkričio 3 d. Pirmosios civilinių bylų kolegijos sprendimą Nr. 15-20.495, pateikiamą internete adresu <https://www.legifrance.gouv.fr>). Galima atskirti procesą, vykstantį vykdant tyrimo priemonę *in futurum*, nuo galimo vėliau pareikšto ieškinio dėl esmės, taigi ir taikyti jiems skirtingas teisės normas, jeigu šis ieškinys nėra minėtos tyrimo priemonės „tąsa“, remiantis P. Théry „Le référé probatoire et l’application dans le temps de la loi du 17 juin 2008“, *RDI*, 2009, p. 481.

77. Kaip minėjau⁶¹, manau, jog nagrinėjant šią bylą nėra pagrindo aiškinti Reglamento Nr. 44/2001 31 straipsnį. Tačiau siekdamas išsamumo norėčiau pažymėti, kad savo sprendimo motyvuojamosios dalies pabaigoje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mini galimybę atsižvelgti į Sprendimą *St. Paul Dairy*⁶², susijusį su Briuselio konvencijos 24 straipsniu, kuris iš esmės atitinka minėtą 31 straipsnį. Šiame sprendime Teisingumo Teismas nusprendė, kad „laikinosiomis arba apsaugos priemonėmis“, kaip tai suprantama pagal minėtą 24 straipsnį, nelaikytinos tyrimo priemonės, kuriomis siekiama tik leisti ieškovui prieš bet kurį procesą įvertinti galimo ieškinio išnagrinėjimo jo naudai galimybes⁶³, pirmiausia norint išvengti kelių teismų jurisdikcijos to paties teisinio santykio atžvilgiu.

78. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo manymu, tyrimo priemonės, numatytos CPC 145 straipsnyje, gali atitikti nurodytąsias minėtame sprendime, o minėto sprendimo motyvavimas gali reikšti – siekiant išaiškinti Reglamento Nr. 44/2001 30 straipsnį, kuris yra jo pateikto prejudicinio klausimo dalykas, – kad jei tokios rūšies įrodymų rinkimo procedūrą buvo nurodyta vykdyti vienoje valstybėje narėje, ieškinyš dėl esmės negali būti pareikštas kitoje valstybėje narėje.

79. Mano manymu, klausimas, ar prieš bet kurį procesą atliekama tyrimo priemonė gali būti laikoma laikinąja arba apsaugos priemone, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 31 straipsnį, šiomis aplinkybėmis nagrinėtinas tik trumpai, atsižvelgiant į tai, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas jį šioje byloje kelia tik kaip papildomą, taip pat į tai, kad dėl jo esama skirtingų nuomonių, būtent kiek tai susiję CPC 145 straipsniu, išdėstytų ne tik pastabose ir atsakymuose, šioje byloje raštu pateiktuose Teisingumo Teismui⁶⁴, bet ir doktrinoje⁶⁵.

80. Šiuo atžvilgiu norėčiau paprasčiausiai pažymėti, kad struktūriškai 31 straipsnis sudaro Reglamento Nr. 44/2001 10 skirsnį, susijusį su laikinosiomis ir apsaugos priemonėmis, o šio reglamento 27 ir 30 straipsniai, vien kuriuos prašoma išaiškinti šioje byloje, yra 9 skirsnyje, skirtame *lis pendens* ir susijusiems ieškiniams. Kalbant apie turinį, kitaip nei pastarosios nuostatos, kurios reglamentuoja skirtingose valstybėse narėse tuo pačiu metu nagrinėjamų bylų derinimą, 31 straipsnis pagrįstas visai kita logika, nes jame nustatyta nukrypti leidžianti jurisdikcijos taisyklė – taigi taisyklė, kurią Teisingumo Teismas aiškina siaurai⁶⁶, – pagal kurią valstybės narės teismas gali nurodyti vykdyti laikinąją arba apsaugos priemonę, net jei taikant minėtą reglamentą jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės turi kitos valstybės narės teismas.

81. Taigi manau, kad atsižvelgiant į performuluoto prejudicinio klausimo dalyką nėra pagrindo pagal analogiją taikyti Sprendimo *St. Paul Dairy*⁶⁷ ir kad bet kuriuo atveju šio sprendimo turinys negali paneigti Reglamento Nr. 44/2001 27 ir 30 straipsnių aiškinimo, kurį siūlau pateikti šioje byloje⁶⁸.

61 — Žr. šios išvados 45 punktą.

62 — 2005 m. balandžio 28 d. sprendimas (C-104/03, EU:C:2005:255). Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pirmiausia remiasi jo 19 ir paskesniais punktais.

63 — T. y. priemonės, kuria nurodoma išklausti liudininką, kad ieškovas galėtų įvertinti galimo ieškinio pareiškimo būtinumą, apibrėžti tokio ieškinio pagrindą ir nustatyti pagrindų, kuriais jame būtų galima remtis, svarbą.

64 — Pirmiausia Prancūzijos vyriausybė yra tos nuomonės, kad tyrimo priemonę *in futurum*, kaip antai nurodyta vykdyti šiuo atveju taikant CPC 145 straipsnį, galima laikyti „laikinąja arba apsaugos priemone“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 31 straipsnį, ir remiasi vienu Prancūzijos *Cour de cassation* sprendimu (2001 m. gruodžio 11 d. Pirmosios civilinių bylų kolegijos sprendimas Nr. 00-18.547, pateikiamas internete adresu <https://www.legifrance.gouv.fr>), o Komisija tvirtina priešingai.

65 — Žr., be kita ko, J.-P. Beraudo ir M.-J. Beraudo „Convention de Bruxelles du 27 septembre 1698, convention de Lugano du 16 septembre 1988 et règlement (CE) no 44/2001 du Conseil du 2 décembre 2000 – Compétence – Règles de compétence dérogatoires“, *JurisClasseur Europe*, 3031 sąsiuvinis, 2012, 39 punktas, ir H. Gaudemet-Tallon „Compétence et exécution des jugements en Europe“, 5-asis leidimas, *Isi le Mulino*, LGDJ-Lextenso, 2015, 308-1 punktas ir jame nurodyta doktrina.

66 — Šiuo klausimu žr. 1999 m. balandžio 27 d. Sprendimą *Mietz* (C-99/96, EU:C:1999:202, 46 ir 47 punktai) dėl lygiavertės nuostatos, esančios Briuselio konvencijos 24 straipsnyje.

67 — 2005 m. balandžio 28 d. sprendimas (C-104/03, EU:C:2005:255).

68 — Žr. šio sprendimo 76 punktą.

V – Išvada

82. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui į *Landgericht Stralsund* (Štralzundo apygardos teismas, Vokietija) pateiktą prejudicinį klausimą atsakyti taip:

2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 27 straipsnį ir 30 straipsnio 1 punktą reikia aiškinti taip, kad tuo atveju, jei vienoje valstybėje narėje buvo pradėta savarankiška įrodymų rinkimo procedūra, siekiant, kad būtų nurodyta prieš bet kurį procesą vykdyti tyrimo priemonę, ir jei tos pačios valstybės narės teisme buvo pareikštas ieškinys dėl esmės, grindžiamas šios tyrimo priemonės rezultatais, laikoma, kad „byla [šiam] teisme iškel[ta] [į šį teismą kreiptasi]“, kaip tai suprantama pagal minėtą 30 straipsnį, ne tada, kai buvo pradėta įrodymų rinkimo procedūra, o tai reiškia, kad kitos valstybės narės teismas, į kurį kreiptasi po to, kai buvo užbaigta minėta procedūra, bet prieš tai, kai buvo pareikštas minėtas ieškinys dėl esmės, kurio šalys, dalykas ir pagrindas tie patys, kaip minėto ieškinio dėl esmės, laikytinas „teismu, kuriame buvo iškelta pirmoji byla [teismu, į kurį kreiptasi pirmiausia]“, kaip tai suprantama pagal minėtą 27 straipsnį.